

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.20. Colligitè, quæ superauerunt fragmenta &c. Docet Salvator qualiter tibi nihil pereat de domus tuæ relinquijs, multo mediore forma, quàm Deus Stercutius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

pit, quam ut illum ad subleci munus vile reitice-
ceret, talique euentu, ut illi nec siliquas, quas
porci manducabāt, edendas indulgeret: sic enim
se res habet: nam diabolus sensibus istis anima-
libus deliciarum sensualium, & gustus siliquas
concedens, spiritum fame pereuntem enecat, cū
illis hic non vescatur, ex quo non satialis illa
fames oriebatūr, qua contabescens miser hic, ex-

Luc. 15. 17 clamabat: *Ego autem hic fame pereō.* Tandem o-
culos aperiens, & in patris sui respiciens do-
mum, vidit eius famulos tanta scitatos abundan-
tia, ut illis omnia superfluerent, ipse vero vltima
rabidaque fame male faustus intiret. Vide
duodecim fragmenta cophinorum, qui mandu-
cantibus superfluit. Tua verò caro, ne timueris,
quantumlibet illi seruas diligenter, quod te ad
luxum satiabit, quinimo stum accendit inextin-
guibilem: ut dicit Veneris exposuimus. O bone
Deus, quales sunt aquæ tuæ, quæ sitim omnem

104. 4. 14. perfectissimè sedant: *Quis biberit ex aqua quam
ego dabo ei, non sitiet in æternum.* Et panes tales
sunt, ut quicumque ex illis comedit, non elu-
xiet iterum satiatus: & vera proloquor, ipse
namque solus est, qui vacuum animæ nostræ va-
let implere, eiusque satiare potentias, prout o-
stendimus cum de statu gloriæ in mystetio
Transfigurationis ageremus.

§. 20. Colligite, quæ superauerunt frag-
menta &c. *Docet Saluator qualiter tibi
nihil pereat de domus tuæ reliquijs, multo
meliori forma, quam Deus Stercutinis.*

✠ 74 **C**um omnes, quantum volebant, comedis-
sent, & quantum quisque poterat, colle-
gisset, ait Christus Discipulis: *Colligite
qua superauerunt fragmenta, ne pereant.* Quid hoc
opime Domine, hac enim reliquiarū collectio-
ne tuæ videris detrahere liberalitati, quam dan-
do demonstrasti, cum illa distributio tanta fa-
cta sit profusione, sine numero, sine mensura, ita
ut multa superessent, sapere videtur auaritiā
de manibus modo panum fragmentis esse fol-
licitum, quod in homine huius mundi vulgari
superflua dicitur esse et piditas. Ne Christum
de illa taxaueris, qui in dando tam prouus ostē-
diebat. Prima: ut patentius innotesceret miracu-
lolum, quod in tribus omnium oculis erat mani-
festum. Primum, cum enim tanta tamque innum-
merabilis esset hominum multitudo, comederūt
omnes: ut autem illud & illi viderent, iussit Do-

minus turbam super terram discumbere, prout
diximus. Secundum: quod omnes impleti sunt,
& satiati. Tertium: quod ad centum viderint
peracto prandio duodecim canistros superfuis-
se sicut duodecim fuerunt Apostoli, qui cibum
distribuerunt, & vult ut videatur, quod superest,
non numerando duo vel tria sed nec centum
fragmenta, sed per canistros integros, qui tantam
ostendunt abundantiam, quæ omnem excedat
rationem. Refert D. Aug. de Hannibale Cartha-
ginensi, quod bellico stratagemate Cannas ci-
uitatem in Apulia intercipiens tantam hominū
ceciderit multitudinem, ut ex solis annulis au-
reus, quibus tantummodo optimates Romani ci-
ues utebantur, tres modios impleuerit, & in iis-
dem mensuris illos miserit in trophæum Car-
thaginem: *Tres modios annulorum aureorum Car-
thaginem misit, quo intelligeretur, tantam in illo
dignitatem Romanum cecidisse, ut facilius eam ca-
peret mensura quam numerus.*

Secunda: non intendit Christus hæc anlecta
et ligi præ auaritia, sed *Ne pereant.* Vera libera-
litas dilapidationem non admittit, effectus enim
hic est predigalitati: vult autem omnibus sit
manifestum, quantum faciat opera manuum sua-
rum, qui nec micam patitur panis, qui de mani-
bus eius prodierit, intire. Primum: ut liquido ti-
bi constet quanti haec iturus sit animam tuam
quæ merum est opus diuinarum manuum sua-
rum toto pretiosior vniuerso, & hinc tibi pate-
bit quod Christus dixit. *Non est voluntas anime
trēs vestrum, qui in caelis est, ut pereat vnus de
pusillis istis.* Quantumuis visis, paruus & sordi-
dus homo sit, animam habet de ipsius Dei ma-
nibus eductam immediate per creationem: quæ
nihil aliud ab eo tempore, quo mundum condi-
dit, proprie creauit. Et si suis præcipiat Apосто-
lis ut de quo libet fragmento quantumlibet par-
uo sollicitam curam habeant, eo quod de suis
prodierit manibus quantum diligentior erit ipsius
de anima tua sollicitudo? Hinc quoque collige
quantum fidere illi possis, qui tantam tui curam
gerit, ut ne capillum quidem capitis tui tibi ve-
lit deperire; quos omnes, velut quid magni pre-
tij, numerauit: *Vestri capilli capitis omnes numera-
ti sunt. Et capillus de capite vestro non perit. Se-
cundo: ut hinc o diues addiscas, quod quæcum-
que in domo tua possides, opera sunt manuum
Dei, nec velit vel micam panis, nec filū tunicæ
deperdi: non enim ut illa dilapidet tibi cœcēdit,
sed ut in tuum proficiant commodū: nec quid-
quam i'a moleste patitur, quam si fragmentum
pauis, vetusque tunica in domo tua depereat.*

Vidue

desert. An ergo non sic illico consumetur? Iam medicum habet, & ad minimam distributionem evanescet. Falleris. Quare mutuo, mandat Pro-

4. Reg. 4.6

II.

Exemplo

probat

viduæ in

Sapientia.

Ho. 33. ad

Pop.

III.

Ars ele-

mosyna

quæstuo-

sißima.

Proo. 19.

17.

pheta. *Vasa vacua non parca*, illudque inter illa divide, & liquidò videbis, quòd pari passu, quo distribues, oleum accretet, & ultra non crecet, cum vitra non distribueris. Sicque se res habuit, nam cum distribuere cessaret, eo quod plura non essent vasa vacua implenda: *Stetit oleum*, nec ultra multiplicatum. Composuit D. Chrysostratum particularem cui hunc præfixit titulum, quem probare & exponere conatur, *Quod ars est elemosyna, & omnium artium quasuosissima, & quæ maiora & tutiora lucra consequuntur. Venit Christus nos dociturus artes, quibus lucrari debemus, & cū ipse sit omnium præceptorum, doctissimus, nihil ambigendum erat, quin nos doceret eas, quæ nobis possent esse vitiosiores. Inter illarum decem cæteris utilitate præcurrit ars elemosyna.*

Rationem huius prosequitur D. Chrysostratus, & induktionem mirabili: quod si ars agriculturæ ad vitæ subsidium prodest plurimum, quæ dat pro vno viginti, cum plurimo grandinis nebula, bestiarum, quæ depalcuntur & siccitatis discrimine: hæc pro vno centum dat in hac vita ad eius commodum, & in altera vitam æternam, sic ut grando illa non perdat, nebula non consumatur, non exurat arida. Si quasuososa est architectura, quia nobis in terra domos ædificat, ubi nos in æstate à calore, & in hyeme à frigore treamur, & nostra bona salua tetuemus, illisque potiamur, domos, mille periculis, & infortunijis expositas, terræ motuum, ventorum aquarum, incendijs: hæc in cælis domum operatur æternam ab omni periculo tutam, in qua omnia Dei bona possidentur. Si tanti lucri perhibetur esse ars camporia, quæ dat ad cambium, quibus lucra obtinentur de quinque, vel sex, vel decem pro centum; cambiorum datorum hominibus, qui sæpè foro cedunt & frætora reficiunt: hæc lucrum refert infinitum pro vno: etenim Deus est, qui quod datur acceptat, & credidit est fidelissimus, qui temporalia æternis compensat. *Fanerator Domus, qui miseretur pauperis, &c. sic Salomon.*

Omnia comprehendens, ratione concludit ita clara, ut manibus tangatur. Inter artes vitales, & Inerutinas illa cæteris antecedit, quæ minori summa exposita, minori asservatione, & subsidio aliarum, lucra reportat abundantiora: Hæc autem ars est elemosyna. Lucra refert ars Agriculturæ, sed indiget fabro ferrario, qui vome-

rem excavat, & lignario, qui aratrum, currum, iugumque componat, indiget quoque tritico, & quidem multo quod seminet. si namque modicum seminaverit, modicum reportabit. Si lucrum ex cambijs referre studeas, opus tibi est pecunia, & correspondenti, & fide & munditijs. Tandem in omnibus a tibus, ut ex illis & per illas lucrum reportetur, ea sunt necessaria. quæ sunt in se substantialia. Ars elemosynæ nihil amplius requirit præter integram bonamque voluntatem, quæ quidquid habueris elargiris: quia calice aquæ frigide, velte detrita, panis fragmento, duobus minutis sicut vidua Evangelica, cunctas Dei lucratur divitias: ipse namque de his omnibus suum nobis promissum oppignoraui. Lucratur elemosyna sola in vno (sic D. Chrysostratus) totum hoc, quod multi alij mille pietatis exercitijs: hoc etenim est (inquit) quod Saluator his verbis indicavit? *Qui recipit Prophetam in nomine Prophete, mercedem Prophetæ accipiet, & qui recipit iustum in nomine iusti, mercedem iusti accipiet.* Luerum

Qui elemosynam erogat pro lucro sibi reportat opera eius, cui illam facit: præmiium habebit prædicatoris cum illo, qui prædicat, & Confessarij, cum illo qui confessiones excipit, & peregrini cum illo, qui peregrinationem iustitiam: enimvero, qui subsidium & vires ministrat occisori, occidit, mereturque cum illo patibulum, & qui furi, quatenus furetur, cum illo meretur flagellari, estque cum fure fur, & cum sacrilego sacrilegus, & homicida cum homicida. Sic ille qui suæ elemosynis vires administrat prædicat: si ad prædicandum, Sacerdoti ad sacrificandum, Confessarij ad audiendas confessiones toti conveniunt, ut ad posturum surgat matutinum, totique Ecclesiæ, ut in ea semper Dei præconia celebrentur, horum omnium assequatur præmiium, si noverit artem elemosynam erogandi: nempe cum affectu & voluntate, ut Deus in his omnibus honoretur: itaque panis qui distribuitur, non perditur, sed mille modis adaugetur.

Nonerunt omnes in natura (testis est D. Basilius Ho. 7. in filius) quod seminare, agricolam non reddat divites. pauperem: si in fertili terra feminet: contra vero hoc est, quod illi horrea replet & grana Similitudinem, & quo sementis amplior, eò messis uberior. Voluit Deus in S. Eloquio elemosynam vocare sementem, prout declarat Apostolus Paulus. *1. cor. 9. 6.* & hoc certum est, si feminet, ut competit in terra fecunda, qualis est in manibus Dei: nam ut diximus, in manibus pauperis magis attendere debes Dei manus: o quam frugifera terra? Ex illis

✠ 75

Vidua largitur oleum per Prophetam suum Eliseum, præcipit hic ut vasa vacua non pauca conferat, sit lecythus olei perennis sions omnia replens vasa, & quam primum omnia repleta sunt, inquit S. Scriptura: *Seruit oleum*. An non excellentius fuisset miraculum, si flueret licet vasa decissent, feretque velut olei fluminis, terra proxima? Nequaquam: non enim hoc fuisset quædam excellentia, non quædam sit eialias, sed prodigalitas, quam ita Deus execratur, ut nullo modo illam patiatur. Quæ de causa quærit D. Augustinus) posuit Deus in mundo pauperes, & quidem tantos? Omnibus providere potest, & non vult, sed tibi curam committere, ut nihil in domo tua pereat ex iis, quæ diuina tibi manus contribuit. In domo diuitis millia sunt, quæ illi non seruiunt. Quot obsoletæ vestes, quot pallia à vermibus corrota? Quæ superfluitas in mensis? Ut nihil horum pereat, sint pauperes, in sportas illas, id quod superest, commi-

Lib. 18. de civ. c. 15.
IV.
Quis & unde Deus Stercutius;

D. Av. v.

Notat D. Aug. de antiquis gentilibus, quod in numerum Deorum suorum receperint, Saturnum patrem Pici primi regis Laurenti, quem alij vocant Stercutum, dicitque hanc esse causam, quod homines docuerit de stercore, quod in qualibet domo non tolerandum excitat factorem, aurum componere, & de puluere, qui domum inficit, argentum, & de corruptio stramine triticum & alimentum. Qui hoc agit, eoque modo nos diuites reddit, æquitas suadet (aitur illi) ut Deorum honore adoretur: videtur etiam in nostrum commodum non quælibet patriare miracula. Quæres, quæ ratione Saturnus hoc fecerit? Disposuit, ut stercois graueolentum, corruptaque palea eo loco poneretur, ubi hæc eodem modo provenirent, quia notavit & docuit, quod arua stercois, facunda per stercois redderetur, & sordes domus, equorum fimo collectus, & per arua liberaliter dispersus, messè produceret non contemnendam, quo feret, ut ad luxum homines argento, auroque ditescerent, & ut ait D. Aug. *Ab Stercutio stercois dictum est*. Si hoc cum Saturno factum est, ut diuini illi dedicarentur honores, eo quod modum præscripsisset ex stercore, & domus tuæ sordibus fructum colligendi, illisque augendi diuitias: quæto stridimus obstringimur Deo, qui methodum nobis dedit commodiorem idem faciendi: scilicet domus tuæ stercois & sordes in argentum aurumque convertendi? Quæ ratione? Illa in campos proice pauperum, hic sordes illas disperse, illas erofas tunicas, illos lectos, qui tibi non seruiunt, imo tuam domum

Hieron. Bap. de Lanza Tom. 111.

inquinant, Illa mensæ tuæ fragmenta, quæ in domo tua superflua sunt, in arua proice pauperum. *Facundus est ager pauperum, & cito reddit donatibus fructum*, ait D. Aug. O quam diuitem colli-geres proventum? Quælem tunicam auro obri-cto, superbius elaboratam, & triplici fimbria circumdatam tibi largirentur, in compensationem vilioris indolis, quo pauperem recreasti? Quam immensum beati iudicis aurum proteruo daretur pauperibus! Eo sine campos illos instituit, ut est æger nihil in domo tua frustra consumatur. Hoc tui pauperum muneris est, domum inuestigare diligenter, & quibus non indiges, ea distribuere pauperibus. Cave tibi ne peccentur, monet D. Jac. iam enim contra te vociferantur: *Agite nunc dicitis plorantes in miseris vestris, quæ aduenient vobis: diuitiæ vestra purifacæ sunt, & vestimenta vestra à tineis comesta sunt: aurum & argentum vestrum arguimus, & erugo eorum in testimonium vobis erit, & manducabit carnis vestras sicut ignis*. Verba sunt hæc maximi momenti, si liceret eis diuini immorari.

§. 21. Collegerunt duodecim cophinos. *Distributus panis crescit: est enim elemosyna ars lucrandi aptissima: Cum pauperi prouisum est, collige, & non ante.*

EN tibi rationem aliam, cur istas præceperit colligi reliquias, quam ponderat D. Cyril. quæ liberalitati non derogauit sed eius virtutem commendauit. *Liberalitas nobis com Ioan. c. 8. mendatur. Quanto plura dabis liberaliter ac misere. D. Cyril. corditer, tanto plura tibi largius confluent. Ut verificetur propositio Catholica, Deique promissum, quod suis ipse manibus in S. Pagina misericordibus, promissumque conscripsit. Videlicet, quod si prodare elemosynam pauperi, nedum non reddet iatur pauperem, sed facultates adaugebit centuplum, & panem distribuere, non illum diminuet, sed faciet accrescere. Quinimo auisim dicit eum D. Augusti. quod ea quoque ratione Christus hinc, ut panes manerent integri, sed benedictis suis illos accipiens manibus, fregerit ut illo modo multiplicarentur, quatenus o diues, addiscas, quod panis distributus non consumatur, imo potius pro mensura distributionis augeatur. Kursum adduco vatem Eliseum, huius rei doctoris in illo toties repetitio miraculo: vidua præcipit, cui non nisi modicum supererat olei, quod si vellet, ut illud cresceret & augetur, illud diuideret, distribuere, & in vasa vacua distribu-*

K

deret.